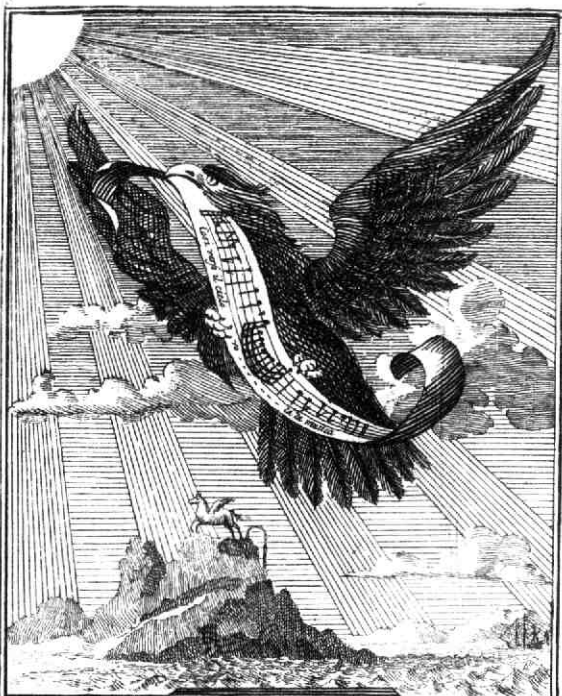




Grondslag van het vocaalmuzyk, waar in de grondreegelen en alle soorten van transposities aangewezen worden, om binnen weinig tyds tot de muzykkunde te geraken

<https://hdl.handle.net/1874/23430>



Dus zietmen 't Maatgezang, dat galn op galn verfoert
En droere Zinnen streelt door haar bekoorlykheid
Die Ed'le weetenschap, vol lieflyk Ziels behaagen
Door d' Adelaar van d'aard ten Hemel ingedraagen

F. A. M. A.

AA 20362 *Depot Mus-*
ictheit. Luth.

GRONDSLAG

VAN HET

VOCAALMUZYK,

*Waar in de Grondreegelen en alle soorten
van Transpositien aangewezen
worden.*

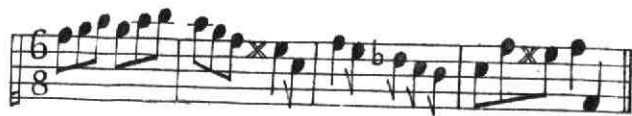
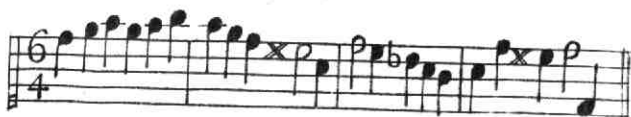
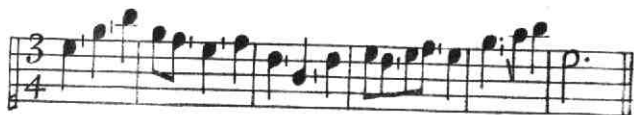
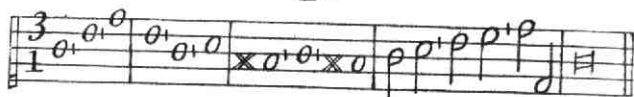
Om binnen weinig tyds tot de MUZYK-
KUNDE te geraken.

Door

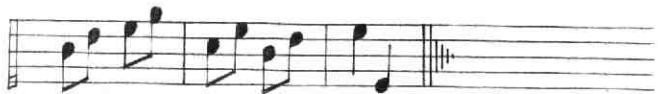
DIRK VAN DER HOOGH.



Te AMSTERDAM,
By JAN MORTERRE,
Boekverkoper op den Nieuwendyk, 1770.

Alle de Trippelmaten

Pl. 2.



Dit MUZYK-WERKJE

Moet ingenayd, voor en agter met
twe Schudbladen en een weinig op de
randen afgesneden worden.

Volgt eenige klaarler aanwyzinge wor de Leerlingen. Pl. 3.
 alle stuicken te Transporteeren naar ider zyn stem t'zy hooger
 of lager, alles gerekent uit de ordinaaire Toon.

Ordinaaire Toon. een Toon hooger. een groote Terz hooger.

Sol Sol Sol

Een klyne Terz hooger. een Quart hooger. een Quint hooger.

Sol Sol Sol

Een Toon lager. een groote Terz lager. een klyne Terz lager.

Sol Sol Sol

Een Quart lager. een Quint lager.

Sol Sol

Aanwyzinge om van de eene Sleutel in de andre te Transporteeren.

fa fa fa fa fa

ut ut ut ut ut

sol sol sol sol sol

re re re re re

ci ci ci ci ci

mi mi mi mi mi

la la la la la



AAN DEN

L E E Z E R.

OM dat sommige baatzoekende menschen uit zuinigheid of onkunde van verbetering, dit werkje met mislagen, of te fauten na mogten koomen te drukken, en door dit middel den koopers een vol mislagen gedrukte Copy voor myn Originele Exemplaaren te leveren, zoo verklaart den Autheur van dit werkje geen Exemplaaren voor de zyne te zullen aanneemen of te kennen, als die nu by Jan Morterre gedrukt en te bekomen zyn.

Op de grondslag van 't
M U Z Y K,

Gelegt door de HEER,
DIRK van der HOOGH.

Schout van Amsterveen,

Groot Liefhebber en kender van 't Muzyk.

*Het Godlyk maatgezang werd dus ten Troon ver-
beeven,*

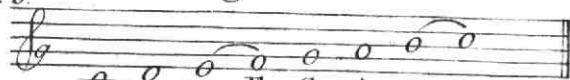
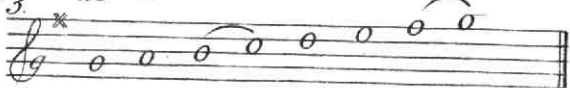
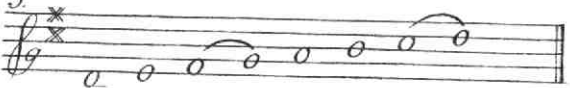
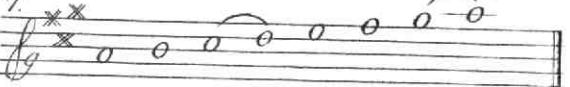
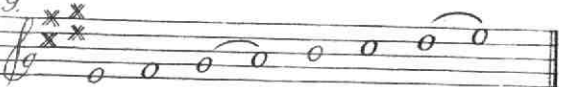
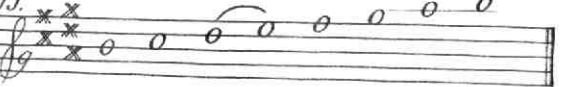
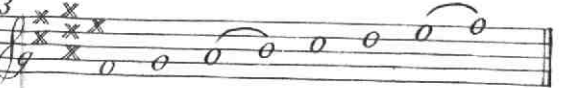
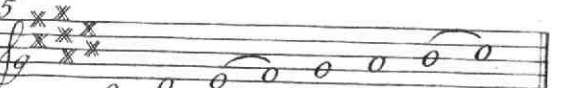
*Nu van der HOOGH, wiens Geest voor and'ren is
verlicht,*

*De Grondslag van die Kunst tot nut des leerlings
sicht,*

*En leert aan toon en maat haar eigenschappen
geeven,*

*De Sleutels wyzende van 't Heemels Kabinet,
Lat zyn geleerd vernuft voor yder open zet.*

A. ALEWYN.

C. N^o. 3 Over de groote TERTS.G. N^o. 3.D. N^o. 5.A. N^o. 7.E. N^o. 9.B. N^o. 11.F. N^o. 13.C. N^o. 15.



INLEIDING.

Om tot een aanvang van dit oogmerk te treden, heb ik goetgedacht een inleiding te maaken, van de manier om de Zang-kunde te onder wyzen en te leeren, en daar boven te betoogen, in wat ordre het Vocale Musiek perfectelyk zal kunnen onderwezen en geleert worden; met de fondamenten daar by in ordre gestelt.



Lzo door de daaglykze ondervinding blykt, dat veele Liefhebbers van de Vocale Muzyk-kunst, na dat zy veele Jaaren geleert hebben,

Over de kleine TERTS, Pl. 6.

A. N^o 2. Anders op als neer.

La B. C. D. E. F. G. A.

E. N^o 4.

B. N^o 6.

* F. N^o 8.

* C. N^o 10.

* G. N^o 12.

* D. N^o 14.

* A. N^o 16.

6 INLEIDING.

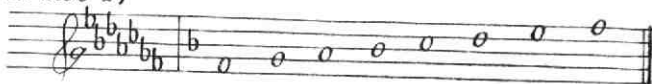
echter niets kunnen zingen, als 't geen, dat zy als papegaajen van buiten weeten, zonder eenige houding van Maat, of kenniffe van de grondslaagen te hebben, en alzo onbekwaam blyven, om ietwets in party te kunnen zingen, ja zelfs onmachtig zyn om een Arietta by zich zelven, zonder Meeſter in ordre te leeren, 't welke veelen, ſchoon zy Liewelingen van die kunſt zyn, aſchrikt,

Zo is 't, dat op verzoek van eenige Liefhebbers, en door de liefde tot deze kunſt aangedrongen zynde, deze myne bevondene Grondſlaagen der Vo-
ca-

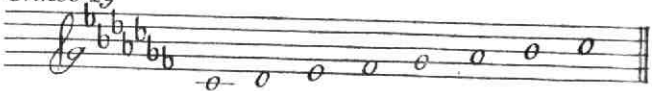
Over de groote TERTS.

Pl. 7.

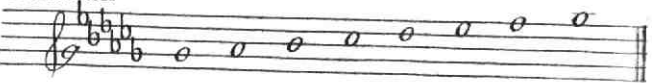
F. mol 17



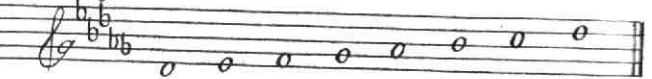
C. mol 19



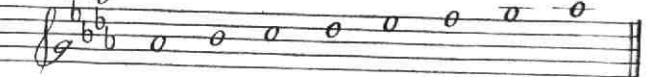
G. mol 21



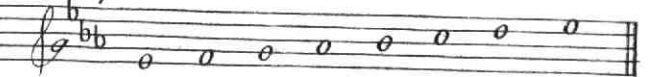
D. mol 23



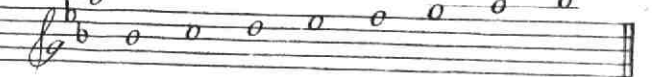
A. mol 25



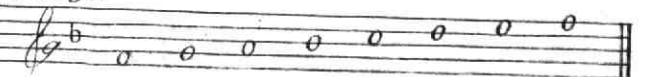
E. mol 27



B. mol 29



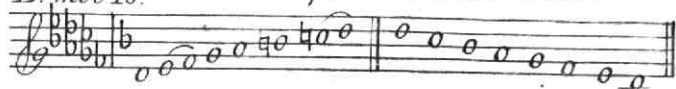
F. mol 31.



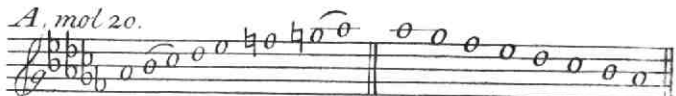
cale Muzyk-kunft heb willen ten dienste van de leerlievende Liefhebbers ter neder stellen, (niet dat ik hier door myn zelve toe-eigene eenige nieuwe Grondslaagen uitgevonden te hebben, in tegendeel het zyn geen anderen, als welke ik in myn jonkheid zelfs geleerd heb, maar heb dezelve alleen in zekere ordre gebragt, en het geen door de tyd ondervonden heb onnoodzaakelyk te zyn, daar af gelaaten, om de Leerlieden zo weinig te vermoejen, als doenlyk geoordeelt heb, aanwyzende hoe men alles trapsgewys zal leeren, en zulks naër 't voorbeeld der gereguleerde Schoolen van de Latynen, welke

Over de kleine TERTS. Pl. 8.

D. mol 18. Anders Op, anders ncer.



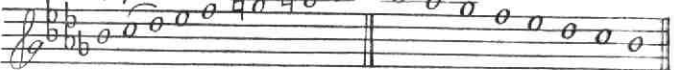
A. mol 20.



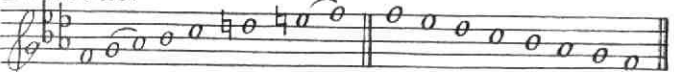
E. mol 22.



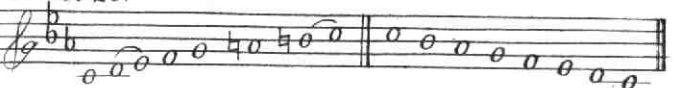
B. mol 24.



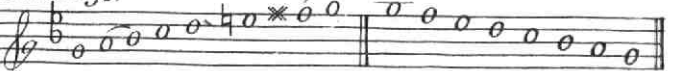
F. mol 26.



C. mol 28.



G. mol 30.



D. mol 32.



8 I N L E I D I N G .

eerft de kleine fchoolen van fchool tot School, en daar na de verdere wetenfchappen alles naër trappen tot hooger kenniffe leiden.

Daarom verzoek ik aan den Leerlieden, dat zy deze myne Deductie gelieven eenige maalen te herleezen, om alzo een beeter begryp van myn oogwit te bekoomen.

Indien iemand oordeelt dat aan dit Werk noch iets weezendlyks mogt ontbreken, hy zal my zeer verplichten met my door zyn vermeerdering nader te onderregten, want myn oogmerk is
niet

Negen Onderscheide SLEUTELS. Pl. 9.

Laage Bas.

E F G A B C D E F G
5. 6. 8. 9.

Bas.

g a b c d e f g a b
3. 4. 6. 7.

Hooge Bas.

B C D E F G A B C D
3. 4. 6. 7.

Discant.

c d e f g a b c d e
3. 4. 7. 8.

Tenor.

D E F G A B C D E F
2. 3. 6. 7. 9. 10.

Alt.

f g a b c d e f g a
4. 5. 7. 8.

Hooge Alt.

A B C D E F G A B C
3. 5. 6. 9. 10.

Duitsche-Viool-Sleutel.

e f g a b c d e f g

Fransche-Viool Sleutel.

G A B C D E F G A B

niet anders als dat een generaal Voor-
 schrift in 't ligt mag komen, waar door
 de Leerliovende geleegendheid mogen
 hebben om in een korten tyd, deze
 kunft tot volmaaktheid te brengen.

Om dan tot de zaak te komen, zo
 zal men in den aanvang de grond van 't
 Maatflaan leeren, verdeelende yder Maat
 in vier deelen; en zulks in manieren als
 volgt, te weten:

Neemt de regterhand, en flaat die
 voor 't eerfte vierdepart op de regter
 knie, zeggende *een*; brengt dan dezel-
 ve hand voor 't tweede vierdepart van

de knie regt voor de borst, zeggende *twee*; voor 't derde vierdepart van de borst regt uitsteekende lyn-regt over de regter knie, zeggende *drie*; en dan voor 't laatste vierdepart brengt die regt uitsteekende hand om hoog agter over de schouder ter distantie dat de muisch van de hand het oor bedekt, zeggende *vier*; op welke laatste vierdepart wel moet gelet worden, dat de hand op de voorz. distantie werd gebracht, om het wiskunstig vierkant wel waar te neemen, en gaat zo voort van Maat tot Maat. Deeze verdeeling en manier van Maatslaan komt den Leerling wat vreemd voor, ter oorzaake de-

dezelve in den begin wat moeilyk fchynt, 't is ook zulks, dat als wanneer iemand volkomentlyk de Maat zal kunnen slaan, hy als dan niet altyd behoeft de Maat in dat groot vierkant te slaan, neen, dat is van geen nootzaaklykheid, maar zy moet in deze voorfz. ordre geleert worden, want dit de zekerste weg is om een goet movement te krygen, en de Maat in volkooome orde te leeren slaan, waarom men voor de eerfte en tweede Lefse niet anders noodig heeft, als de Maat in de voorfz. ordre te slaan, en zo veel doenlyk is, wel goede agt te nemen dat ieder vierdepart net

even lang werd gehouden met byvoeging van de woorden *een*; *twee*; *drie*; *vier*; om alzo te leeren weeten, welk movement en noot het eerste, tweede, derde en vierde, vierdeparty zy.

D. v. H.

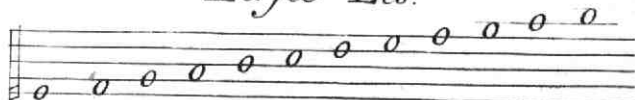


Gron-

Gronden tot het VOCAALMUZYK.

ARTICUL I.

Eerste Les.



Ut, re, mi, fa, sol, la, ci, ut, re, mi, fa, sol,
c. d. e. f. g. a. b. c. d. e. f. g.

De eerste Zang-les.



DE eerste Zang-les zalmen beginnen met Ut, Re, Mi, Fa, Sol, &c. als hier boven werd aangeveezen, en zulks eerst van onder naër boven, en dan van boven naër onder, en dat altyt met het slaan van de Maat, in maniere als hier voor in de Inleiding

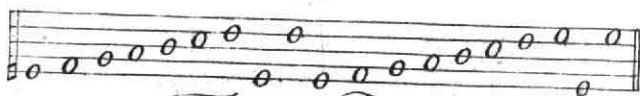
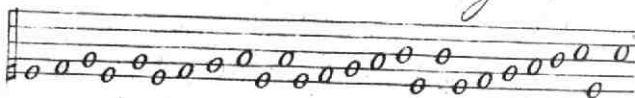
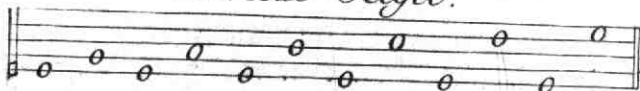
ding van 't Maatslaan gezegt is, neemende eerst yder Noot een geheele Maat, dan 2 Nooten in een Maat, als Ut, en Re, daar naar 4 Nooten in een Maat, als Ut, Re, Mi, Fa, en zo vervolgens.

Op deze maniere zal een Discipel in 6 a 8 Lessen over deze eerste Les te houden, de principaalste grond der Muzyk-konst ingeboezemt zyn. Men zal ook van den begin aan zeer naarschtig acht neemen op het pronuncieeren der Nooten, en den mond wel en wyt open doen, voornaamentlyk op de Nooten, *Fa*, en *La*, en als men met woorden begint te zingen daar de letter *A*: moet klinken; alwaar men zo wyt moet gaopen als doenlyk is, also dat geluyd of klank principaal uyt een opene keel van de borst moet voortkoomen, waarom men ook om de voorz. letter *A* wel te doen klinken, het hoofd een weinig moet agter

ter over in de nek leggen, en de borst voor uit brengen: en daar men de letter O moet laten klinken, zalmen de mond wat voor uitsteeken, en eenigermaten toeknypen, tot datmen perfect hoort, dat de pronuntiatio van de O onbesmet goed is. Hier moet de Meester principaal op letten, en niet schroomen den discipel geduurig zo menigmaal daar in manqueert zyne Correctie te geeven, want aan deze Pronuntiatio en Manier van hoedanigheid zeer veel geleege is.



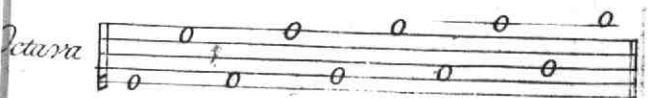
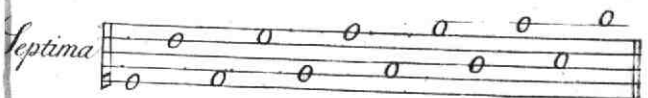
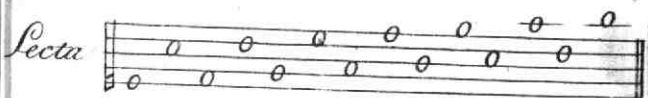
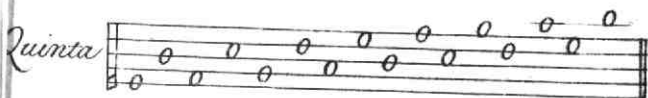
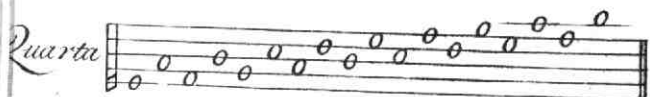
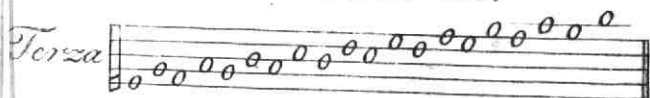
ARTICUL II.


Tweede Les. Eerste Regel.*Tweede Regel.*

DE tweede Les wert verdeelt in 2 Reegels, welke eerste Reegel men zal gebruyken als een ladder om tot de tweede Reegel te klimmen, als mede om tot alle de volgende zaaken te leeren treden, moettende in deze twee Reegels yder Noot een geheele Maat gehouden worden, om door die langzaamheid een goed en regt denkbeeld van de klank der Nooten te bekoomen; over deze tweede Les zal men ten minsten 10 a 12 Lessen
nee-

neemen, al waar 't zaaken dat een disci-
 pel van een korter begryp schein te
 weezen, want hoe langer men over dee-
 ze voorz. 2 Reegels leert, hoe eerder
 men 't geheel dezer konst zal begrypen.

ARTICUL III.




TEn derden, zo zalmen voortgaan tot het leeren van de Terza, gebruikende eerst ieder Noot een geheele maat, dan twee Nooten, en daar na vier Nooten in een maat, en daar zo lang in blyven, tot dat men die volkoomentlyk zal verstaan en kunnen zingen, zo wel van boven naër onder, als van onder naër boven, en dan de Quarta en Quinta insgelyks, welke voorz. Reegels ik aan alle leerlievenden ten hoogften recommandeer wat lang te oeffenen, eer zy vorder gaan, want deze het noodzaakelykste zyn, om tot de perfectie te geraaken.

Wat aangaat de 3 volgende Reegels als de Sesta, Septima, en Octava zalmen by provisie (mogen) overslaan, niet tegenstaande deze van de zelve nootzaakelykheid zyn als de andere voorz.

voorz. Reegels ; maar dit kan men toelaaten , om de discipelen niet al te lang van de zang der Ariette af te houden.



ARTICUL IV.

*Aanwyzing hoe veel Nooten in een
Maat gaan, met haare Teekens
om de zelve te leeren kennen.*

Een in een Maat 2 4 8 16

32 64

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$ $\frac{1}{32}$ 1 2 3 4 5 6 7 8

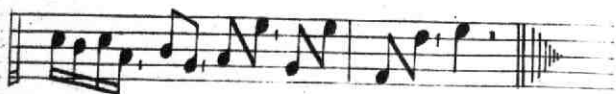
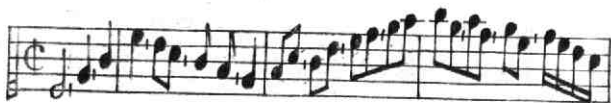
TEn vierden, zalmen leeren de aanwyzinge hoe veel nooten in een maat gaan, en hoemen de nooten aan haare teekens zal kennen, en dewyl achter zommige Nooten een tuttel ge-

von-

vonden werd, beteekent dezelve tuttel half zoo veel te zyn als de voorgaande Noot, moerende als dan die Noot anderhalf maal zo lang klinken als anders, indien dezelve geen tuttel by zig hadde, voorts werden hier mede aangewezen de passages en hoe veel Nooten van ieder soort in een quart van een maat gaan, en hoe dezelve by een gebonden worden.



ARTICUL V.
Aanlyding tot de Lang.
Vierkante - Maat.





TEn vyfden, zalmen leeren de aanleiding tot de zang, aanwyzende, hoedanig men alle de Nooten haare behoorlyke proportie, in de verdeeling van de maat, zal geeven, gelyk daar en dusdaanig alle de vierdeparten in de vierkante maat, en de trippelmaat ieder derdepart met fchrabbetjes aangewezen worden, doch als men aan de trippelmaat komt, zalmen altoorens de grond en 't gebruik van 't slaan der voor-trippelmaat, welke in drie deelen verdeeld word leeren, te weten: neemt de rechter hand en slaat 2 slaagen op de rechter knie, zeggende *een*, *twee* en dan een slag om hoog ter distantie als in Art. I. gezegt is, zeggende *drie*, en zo vervolgens, met byvoeging van die woorden *een*, *twee*, *drie*. Het maatslaan van de $\frac{3}{4}$ of $\frac{3}{8}$ is een en dezelve manier, als alleen dat de $\frac{3}{4}$ wat langzaamer werd geslaagen als de $\frac{3}{8}$, en werd geslaagen als

volgt, te weeten; neemt de regterhand, slaat op de regter knie, en laetze daar leggen tot dat gy zegt *een*, *twee*, brengt de hand dan van de knie voor de borst, zeggende *drie*, dan de hand van de borst regt uitsteekende over de regter knie, zeggende *vier*, *vyf*, en dan die regt uitsteekende hand om hoog, ter distantie als hier vooren by Art. I. gezegt is, zeggende *zes*, en zo vervolgens. Het maatslaan van de $\frac{1}{4}$ of $\frac{1}{2}$ moet niet anders gedaan worden, als by de vierkante maat is aangewezen, te weeten in vier deelen, behoudens datmen in ieder vierde deel zingt $\frac{1}{4}$ of $\frac{1}{2}$, naer advenant geteekent staet, de Kapelmaat werd verdeelt in 2 deelen, als de eene helft neer en de wederhelft om hoog, maar het is beeter deeze niet te gebruiken, voor dat men de andere manieren van maatslaan eerst perfect verstaat, want deeze Kapelmaat eerst leerende zal de andere bezwaarlyk geleert worden, gelyk mede iemand de Fran-

sche

sche Muzyk eerst leerende zeer bezwaarlyk de andere naër zyn behoorlyke forme zal leeren, daarom zoude den leerlievende raaden om in den beginne de Italiaansche of Latynsche Muzyk eerst te leeren, want, die wel verstaande, zal men de Fransche Muzyk te gelyk leeren verstaan, zonder daar particuliere onderregting in noodig te hebben, dan alleen om de Fransche Methode, die in weinig Lessen geleert kan worden.





ARTICUL VI.

TEn zesde, werden alhier aange-
weezen de teekens van Bemol,
en Kruiffen, zo als de zelve fomtyds
buiten transpositie tusschen de zang koo-
men; *b* dit beteekent Bemol, en al
waar die voor een Noot staat, moet
die Noot een halve toon laager gezon-
gen worden, ende deze komt gewoon-
lyk op *mi* of *ci*, en werd dan altyd ge-
noemt *fa*, als by voorbeeld: in plaats
van *ut, re, mi, fa, sol, &c. ut, re,*
fa, fa, sol, &c. en in plaats van *la,*
ci, ut, &c. la, fa ut, &c. $\bar{\bar{\bar{\text{X}}}}$ dit betee-
kent kruis, ofte een scherpe Toon, en
daar dit teeken voor een noot staat,
moet die noot een halve toon hooger
gezongen worden; dog in dit geval
word de naam van de noot niet veran-
dert; nopende de letters, zo is 't zulks,
dat daar wy de zevende Toon *b* noe-
men, zo noemen de Hoogduitsche en
ee-

eenige andere de zelve h, 't welk alleen stelle per memorie.

Vorder zalmen beginnen te leeren een Arietta of ander stuk, eerst met de nooten, tot dat men die perfect kan, en dan met woorden, en geeven goede agt op de pronunciatie, gelyk in 't laatst van Art. I. in 't breede gezegt is, en zal de meester de methode, die hy oordeelt by de zang te moeten zyn, met kleine by-nootjes daar by voegen, op dat de discipelen fundamenteel leeren weeten, wat tot de nooten voor Cieraat moet by gevoegt worden, doch men zal voor eerst geen transpositie gebruiken, maar zodanige Arietten of andere stukken neemen, die in de ordinaare Toon zyn, en by gebrek van dusdaanigen zal de meester het stuk transporteeren, 't zy hooger of laager, tot dat het zelve in de ordinaare Toon komt, want anders zoude de discipelen in een Doolhof geraaken, alwaar zy niet licht uit

zoude kunnen koomen , leerende alzo
4 a 5 Arietten in deze voorfz. ordre,
en zulks altoos met het slaan van de
maat, inmiddels zalmen alle dagen een
reegel van de voorgeleerde Fondamen-
ten repeteeren.

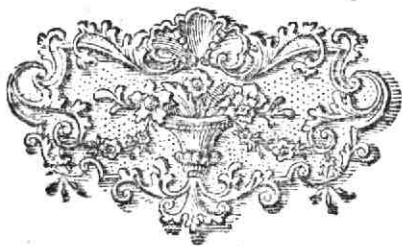




ARTICUL VII.

TEn zevenden, zal men zoo haast als men vier of vyf Arietten invoegen voorfz. prompt zingen kan, voortgaan, en leeren 't gene volgt, te weeten, in wat ordre en op welke Letters de Bemollen en kruifen in de Transpositie moeten gefield worden, als naamentlyk de eerfte b. mol komt altyd op de Letter B, de tweede altyd op de Letter E, de derde op de Letter A, de vierde op de Letter D, het vyf mol teken altyd op de Letter G. het zesde altyd op de Letter C. ende zeven b. mol komt altyd op de Letter F, dus is het geheele oëtaava opgeheeven, en het achfte b mol valt dan wederom op B, als 't eerfte Bemol, zoo dat op de bovenftaande acht plaatfingen der b mollen altyd Fa, gezongen word, op wat Letter van de bovenftaande het Bemol teken valt; het eerfte $\bar{\bar{\bar{b}}}$ teken valt altyd het eerfte op de Letter F,

F, en dan moet daar ci, gezongen worden, het tweede $\bar{\bar{x}}$ valt altyd op de Letter C. het derde $\bar{\bar{x}}$, komit altyd op de Letter G, het vierde $\bar{\bar{x}}$, komt altyd op de Letter D, het vyfde $\bar{\bar{x}}$, valt altyd op A, het zesde op de Letter E, en het zevende kruys valt altyd op de Letter B, zoo dat, op wat Letter een van deeze zeeven kruyzen vallen, altyd ci, gezongen moet worden.



ARTICUL VIII.

Transposition

ut re mi fa sol la ci ut
 c d e f g a b c

sol la ci ut re mi fa sol
 b b b b b b b

re mi fa sol la ci ut re
 b b b b b b b

la ci ut re mi fa sol la
 b b b b b b b

fa sol la ci ut re mi fa
 b b b b b b b

ci ut re mi fa sol la ci
 b b b b b b b

mi fa sol la ci ut re mi
 b b b b b b b



Dusdaanig tot de Transpositie voortgaande, werd eerstelyk ten overvloed gesteld het eenvoudige, al reeds in 't begin van Art. I. voorgesteld, 't welk niet anders diend, als op datmen met een opslag van 't oog alle de veranderingen by vervolg kan zien, dus staat te noteeren dat hoedaanig de naamen van de Nooten veranderen, de letters echter dezelve blyven, zullendè deze Transpositie geleert worden van reegel tot reegel, en men zal by ieder reegel mede twee a drie Arietten leeren uit dezelve Transpositie, eerst de nooten en dan met de woorden, gelyk men altyd eerst de nooten moet beoeffenen, en dan met de woorden leeren, op dat men daar door een beeter en vaster denkbeeld van de Toonen kryge; want die het op zyn gehoor alleen wil laten aankoomen, zal ligt tot valsch zingen vervallen, dog in deze Transpositie behoeft men zig niet te

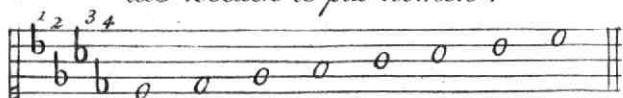
te binden aan welke reegel men eerst gebruiken zal, 't zy uit de Bemollen of Kruiffen, deze mag men gebruiken naer datmen gedient is van Arietten, daarom behaagen in fchept.

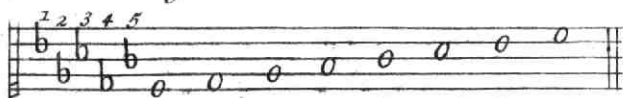
Tuffchen het leeren zalmen alle weeken een dag befteden om dan niet anders te zingen als alle de voorgeleerde Fondamenten by repetitie, als meede leeren de drie reegels die men heeft overgelaagen, als de Sesta, Septima, en Octava, en houden zig in 't repeteeren der Fondamenten continueel bezig, want daar alle de perfectie van moet koomen.

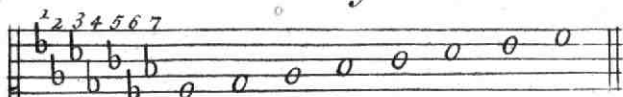
Zullende den Leerlievende onfeilbaar bevinden, als wanneer hy in deze voorfz. ordre leert, en zig flegts maatig oeffent, datmen in 12 a 18 maanden tot zodanigen perfectie zal geraaken, dat hy alle Arietten en verdere Stukken zonder behulp van een Meeftter zal kunnen beoefenen, en in party zingen.

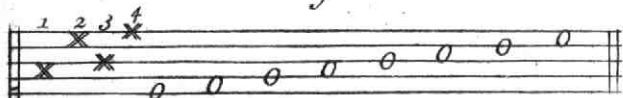
ARTICUL IX.

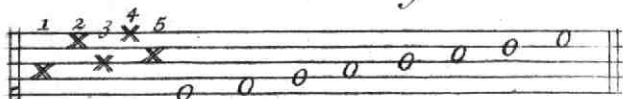
*Nog zes Transpositiën,
die zelden te pas komen.*

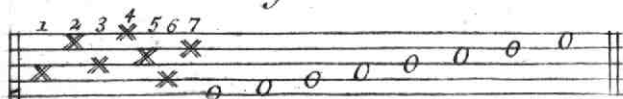
^{1 2 3 4}

mi fa sol la ci ut re mi

^{1 2 3 4 5}

ci ut re mi fa sol la ci

^{1 2 3 4 5 6 7}

ut re mi fa sol la ci ut

^{1 2 3 4}

la ci ut re mi fa sol la

^{1 2 3 4 5}

re mi fa sol la ci ut re

^{1 2 3 4 5 6 7}

ut re mi fa sol la ci ut



WYders werd aangewezen de zes
resterende Transpositien , die
zeer zelden te paffe koomen , dog indien
zulke zaaken voorkoomen , kan men zig
hier van bedienen.



ARTICUL X.

*Aanwyzingen om te Transporteeren,
t zy hoog of laag, gereekent
uit de ordinaare Toonen.*

| | |
|--|----------------|
| { Een quart hooger, of een quint lager vereyft een b | |
| { Een quart lager of een quint hooger een | * |
| { Een Toon hooger vereyft | 2 ** |
| { Een Toon lager | 2 bb |
| { Een Grootte halve Toon hooger | 5 bbbbbb |
| { Een Grootte halve Toon lager | 5 **** |
| { Een Klyne halve Toon lager | 7 bbbbbbb |
| { Een Klyne halve Toon hooger | 7 **** |
| { Een Grootte Terz hooger | 4 **** |
| { Een Grootte Terz lager | 4 bbbb |
| { Een Klyne Terz hooger | 3 bbb |
| { Een Klyne Terz lager | 3 *** |
| { Een Grootte Sept hooger | 5 **** |
| { Een Grootte Sept lager | 5 bbbbb |
| { Een klyne Sest hooger | 4 bbbb |
| { Een klyne Sest lager | 4 **** |

DEwyl by Art. VI. gesproken word van eenige Stukken te Transporteeren, en ook zomwylen komt te gebeuren, dat als men de Transpositie al verstaat, eenige Stukken voor koomen, welke of te hoog of te laag voor de stem zyn, zo heb ik in beide de gevallen geoordeelt niet ondienftig te zyn mede deze aanwyzingen om te Transporteeren aan te toonen.

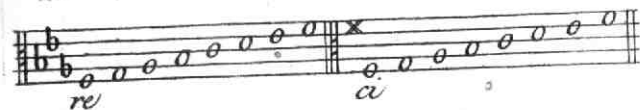
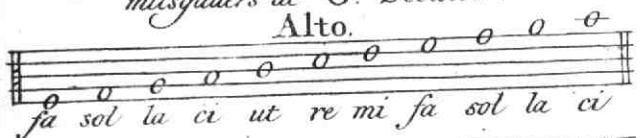
Doch in deze zaaken by Art. IX. en X. gestelt, behoeft men zig daar mede niet op te houden, deze kunnen daar na wel overzien worden, wantze tot ons voorneemen niet noodig zyn.



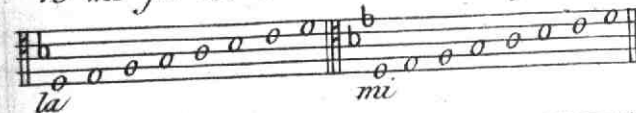
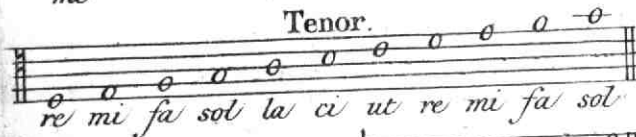
ARTICUL XI

*Aanwijzing van alle de andere Sleutels,
zo Alto, Tenor als Basfo-sleutel,
mitsgaders de G. Sleutel.*

Alto.



Tenor.




BASSO.

sol la ci ut re mi fa sol la ci ut
re la
mi ut
fa ci

G. Sleutel.

mi fa sol la ci ut re mi fa sol la
ci fa
ut la
re sol


TEn laatsten, werd getoont de aanwyzing van alle de andere Sleutels, zo *Alto*, *Tenor* als *Basso* Sleutel, mitsgaders de *G.* Sleutel, om gelyk deze Fondamenen gestelt zyn op een Sopraan-sleutel, dat men ieder Discipel naer zyn stem zyn eigen natuurlyke Sleutel zal geeven, en daar de Fondamenten op schryven, in dezelve ordre, als die nu voor de Sopraan gestelt zyn, op dat ieder naer zyn stem aanstonts zyn eigen Sleutel perfect mag leeren verstaan, en, ieder zyn eigen Sleutel verstaande, zal met geringe aanwyzingen de andere Sleutels begrypen.

E Y N D E.

